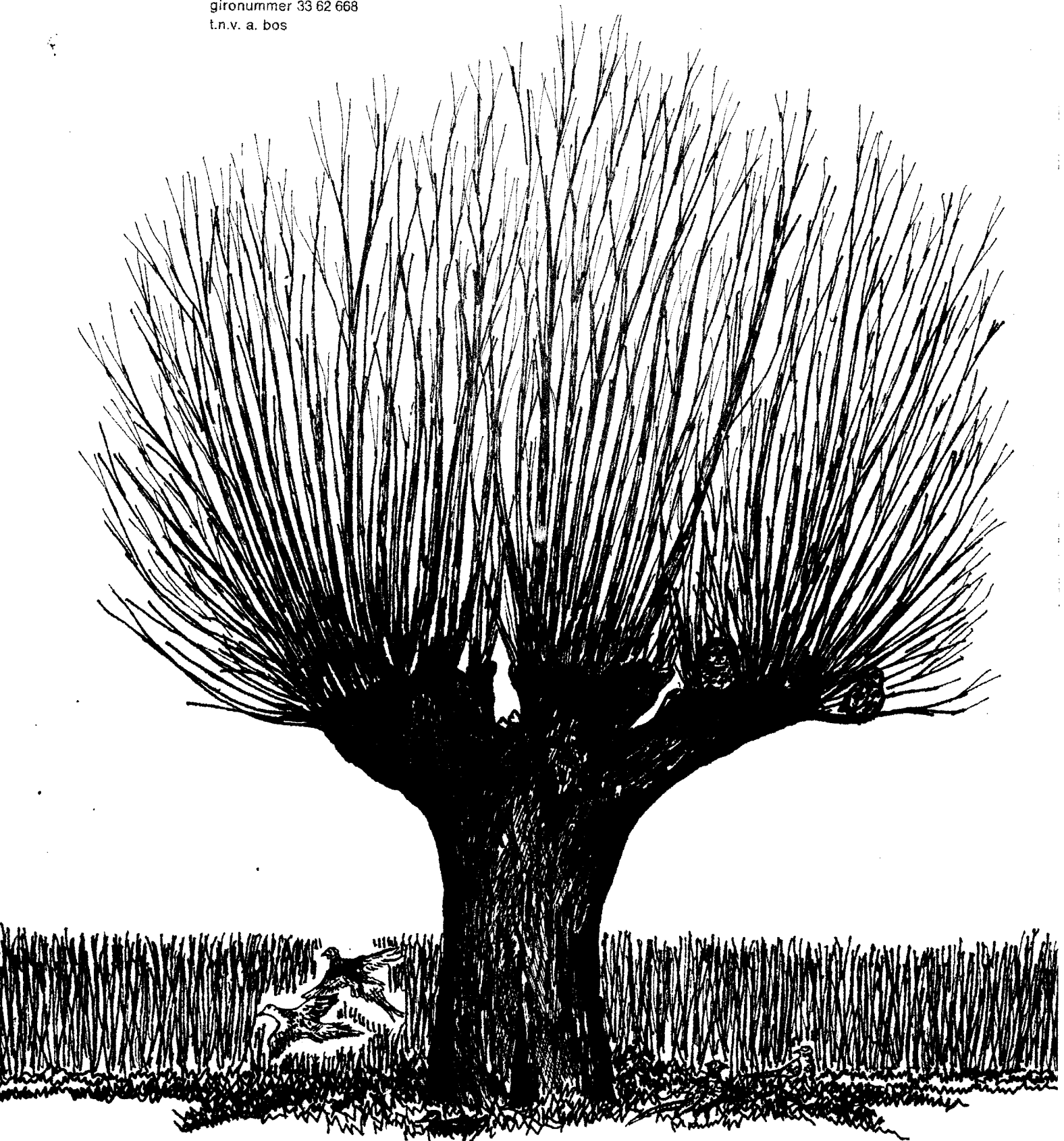

natuur- en vogelwacht culemborg

25 april 1975.

nummer 3.

kontaktadres: molenwal 45
culemborg
tel. (03450) 51 53
gironummer 33 62 668
t.n.v. a. bos

Inhoud:

- 2.inhoud en aankondiging weekendje te Overasselt.
- 3.excursie verslag 29-3-75.(Chris Kalden) oproep om dode vogels (bert de boer)
- 4.programma jeugdgroep.
- 5.broedvogelinventarisatie vak 39-22 (Harry Uphof)
- 6.programma werkgroep planten,algemene excursies en werkgroep vogels.
- 7.excursie verslag 26-3-75.(Frans Maroux)
- 8.verdeling inventarisatie vakken Atlas projekt.
inventarisatie verzoek van Staatsbosbeheer.
- 9.Een ruggesteuntje bij het inventariseren.(Chris Kalden)
- 10.11. Excursie verslag 29-3-75. (Dave Schmitt)
- 12.13.14. Excursie verslag, en geschiedenis van Marienwaard.(Naud Wijnhoven)
excursie verslag 31-3-1975. (Gerard van Zuylen)
15. excursieverslag jeugdgroep op 20-4-75.(Arno Bos)
- 16.waarnemingenlijst.

Weekend!!!!!!!!!!

In de Overasseltse en Hatertse Vennen.

Aanvang vrijdag 6 juni (om ongeveer 18.00 uur) tot en met zondag 8 juni.

Een prachtig vennen gebied, met vele excursie mogelijkheden. Ook zijn er leuke gebiedjes in de nabije omgeving o.a. De Duivelsberg en de Ooypolder.

Kampadres: Fam van Carsteren, Blankenbergseweg 2, Heumen. 08896-1461.

De kosten zijn f 7,50 per persoon. Voor kinderen tot 75 cm f 3,00 (Cocky zal dit nauwkeurig nameten!!)

Je kan je opgeven door storting van het verschuldigde op gironummer 33 62 668 t.n.v Natuur- en Vogelwacht Culemborg. A.Bos, Molenwal 45, Culemborg.

Doe dit snel!!!!!! Want de deelname is beperkt.

Ga je mee, bel dan even hoe je er heen gaat, en of er fietsen op station Nijmegen gehuurd moeten worden. Zij die toch met de auto gaan kunnen uiteraard wel iemand meenemen. Voor vrijdagavond moet je zelf brood meenemen.

Tot ziens in Heumen.

Marjolein, Cocky, Gerard, Johnny, Marian en
Arno.

Excursieverslag jeugdgroep 29-3-75.

Om twee uur vertrokken we met zijn elfven op de fiets naar de uiterwaarden tussen fort Werk aan het Spoel en fort Everdingen. Het was erg koud, maar droog. Nadat we de fietsen bij het eerste fort neergezet hadden, zijn we de uiterwaarden ingegaan. Op de fortgracht zagen we gelijk al een paartje futen en enkele paren meerkoeten.

Op een nat weiland achter het fort zat een troep grutto's, die we door de boomgaard goed konden benaderen en bekijken. Uit de knotwilgen aan de rand van de boomgaard zagen we in een flits een steenuil wegvliegen en vonden we onderin een holle boom een eendennest met nog maar een ei erin.

Om beschutting te zoeken tegen de harde wind zijn we achter de zomerkade naar fort Everdingen gelopen. Na een lastige klimpartij over een prikkeldraadversperring kwamen we bij de Lek, waar nog behoorlijke groepen meerkoeten zaten, wel een bewijs dat het nog erg koud was.

Langs de mooie meidoornhagen in de uiterwaard hebben we daarna gezocht naar vogels. Inmiddels was het gaan regenen en de laatste anderhalf uur van de excursie bleef het buiig.

Ondanks het slechte weer hebben wij toch de meeste vroege vogels kunnen zien, zoals roodborst, winterkoning, graspieper, Kievit enz.

Over de Lekdijk zijn we terug naar de fietsen gelopen, waarbij we in beide fortgrachten in totaal 4 paartjes futen gezien hebben. Kortom een excursie voor mensen, die niet bang zijn voor kou en regen en waarop toch genoeg te zien viel. De volgende excursies zullen ongetwijfeld warmer zijn.

Chris Kalden.

Dode vogels!!!!

Een vriendelijk verzoek van Bert de Boer, Martin Luther King 29, Culemborg, om alle dode vogels, en wel speciaal uil-achtigen, kraai-achtigen, alle dag roofvogels, aalscholvers en duiven. Naar hem te brengen voor een onderzoek waar hij mee bezig is. De staat van het beest is niet zo belangrijk. Deze vogels dienen als vergelijkingsmateriaal, om fossiele beenderen van vogels te kunnen identificeren.

Programma Jeugdgroep:

zaterdag 26 april: Excursie naar de Heul o.l.v. Gerard van Zuylen.
Vertrek 7.00 uur vanaf het Postkantoor.

woensdag 30 april: Een algemene excursie naar het gebied de Bolgerijen(richting Vianen)Onder leiding van Leo van de Kooy,Chris Kalden en Naud Wijnhoven.
Vertrek 8.00 uur vanaf het Postkantoor.

donderdag 8 mei: Een plantenexcursie onder leiding van Naud Wijnhoven,Frans Blanckenborg en Kees van de Vate.
Vertrek om 8.00 uur vanaf het postkantoor.

zaterdag 10 mei: Een algemene excursie onder leiding van Chris Kalden.Zie elders in dit blad.

dinsdag 20 mei: Een Pinksterdrie excursie naar Mariënwaard onder leiding van Leo van de Kooy.Vertrek om 8.00 uur vanaf het Postkantoor.

zondag 25 mei: Excursie naar het Lan'goed Wickenburg bij Houten,onder leiding van Gerard en Leo.
Vertrek om 6.00 uur vanaf het Postkantoor.

zaterdag 31 mei: Excursie naar een van de gebiedjes waarvoor Staatsbosbeheer onze hulp heeft gevraagd.(richting Diefdijk)
o.l.v.Gerard.
Vertrek om 5.00 uur vanaf het Postkantoor.

6-7-en 8 juni: Weekendje naar de Overasseltse en Hatertse Vennen bij Nijmegen.Een kampje wat je niet mag missen.Voor opgave zie elders in dit blad.

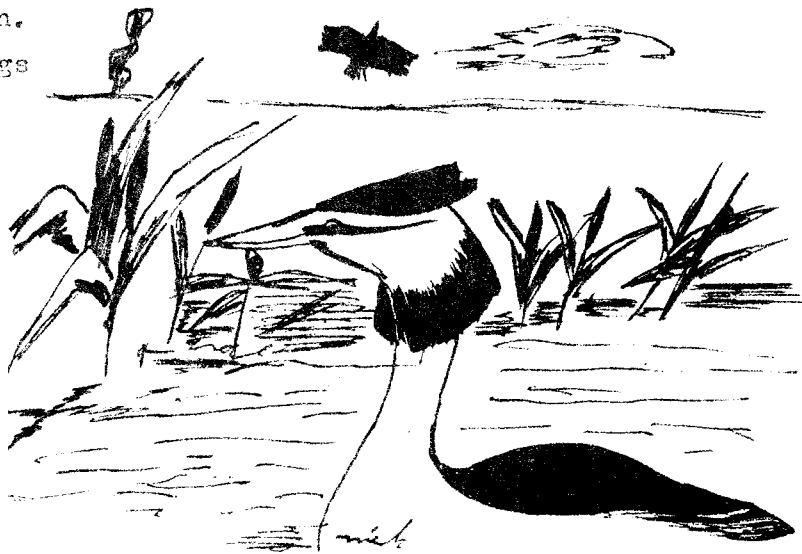
.....

Een vriendelijk verzoek!!! Willen de ouderen er om denken dat jeugdexcursies ook voor de jeugd bedoeld zijn.Voor de andere groepen worden ook voldoende excursies gehouden.

Broedvogel-inventarisaties in het vak 39- 22.

In de afgelopen weken zijn we - dat zijn Bert Huigen, Jacques Ooninx en ondergetekende in de weekeinden op pad geweest in het gebied ten noord-oosten van Culemborg. We hebben toen de zuiderlijke Lek-uiterwaarden bekeken. Opvallend was hoe reliëfrijk deze uiterwaarden zijn.

In de gehele uiterwaard vindt je langs de teen van de dijk plasjes die zich in een goede belangstelling van de vogels mogen verheugen. We zagen er meerkoeten (broedend) waterhoentjes, wilde eenden (met jongen), slobbeenden, watersnip en rietgors. Het mooiste stuk van deze uiterwaard is een gebiedje ten westen van de "half-uurspaal" (kruispunt Weidsteeg-Lekdijk -west) Hier ligt een griendje

met daarnaast een populierenbos met onderbegroeiing. Toen we er waren hoorden we tjiff-tjaff, winterkoning, merel, fazanten, roodborst en een grote bonte specht. In de wilgen en populieren langs de dijk hoorden we zingende boomkruipers en zagen we twee paartjes steenuilen. Direkt langs de dijk was weinig te beleven. Waarschijnlijk komt dit omdat de waterstand zo hoog is dat de strandjes tussen de kribben onder water staan. Op de Lek zelf was het ook erg rustig: wat meerkoeten, wilde eenden en scholeksters. Grote aantallen waren er enkel te noteren voor de kapmeeuw (3000) die bij het licht worden onder veel lawaai de zandafgraving in de Redichemse waard verlieten. Op de weilanden was het stilletjes: een Kievit hier, een grutto daar, paartjes patrijzen, en drie aarzelend zingende veldleeuweriken. Het weer was op de dagen dat wij gingen matig tot zeer matig, bepaald geen lente. Hoewel dit als nadeel heeft dat je met koude voeten en handen thuis komt, heeft het ook voordelen. Er zijn dan nog niet veel soorten en grote aantallen, zodat de zaak te overzien is. En wanneer je een geluid hoort dat je niet kent, kan je, omdat het gras nog kort is en er haast geen loof aan de bomen zit m.b.v. je kijker en je vogelgids er wel achter komen welke vogel het is. P.S. Zondag 13 april zagen we veel doodgereden groene kikkers en padden op de dijk. Gedood tijdens trek? Massale zelfmoord? Misschien kan iemand in het volgende nummer hierover iets zeggen!!

Harry Uphof.

Werkgroep Planten:

donderdag 8 mei: Een plantenexcursie onder leiding van Naud Wijnhoven, Frans Blanckenborg en Kees van de Vate.

Vertrek om 8.00 uur vanaf het Postkantoor.

zondag 4 mei: Excursie onder leiding van Naud Wijnhoven.

vertrek om 14.00 uur vanaf het postkantoor.

Algemene excursies:

woensdag 30 april: Naar de Bolgerijen(Vianen) onder leiding van Chris Kalden, Leo van de Kooy en Naud Wijnhoven.

Vertrek om 8.00 uur vanaf het postkantoor.

zaterdag 10 mei: Een verassingsexcursie onder leiding van Chris Kalden.

Vertrek om 8.00 uur vanaf het postkantoor.

Werkgroep Vogels:

zondag 27 april: Bezoek aan VAK 39-31 o.l.v. Chris en Arno.

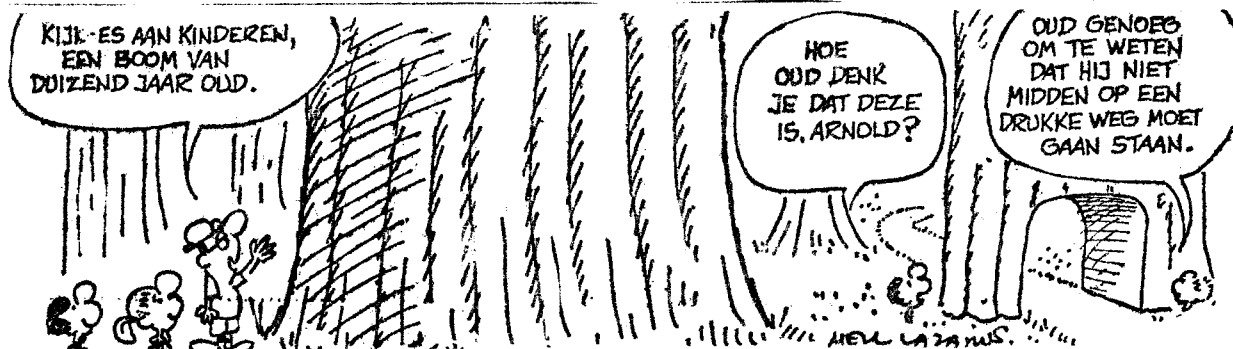
Vertrek om 5.00 uur vanaf het postkantoor.

maandag 19 mei: Bezoek aan VAK 39-22 o.l.v. Arno en Jacques Ooninx.

Vertrek om 4.00 uur vanaf het postkantoor.

zondag 1 juni: Bezoek aan VAK 39-32 o.l.v. Hans van de Berg.

Vertrek om 4.00 uur vanaf het postkantoor.

Verslag excursie werkgroep vogels op woensdag 26 maart 1975.

Om kwart voor vijf op woensdagochtend ratelde de wekker en maakte een einde aan een „nachtrust” welke het midden hield tussen waken en slapen. Het slaan van de klok van twee, drie en vier uur werd door mij nauwkeurig vastgesteld. Op voornoemd tijdstip stapte ik dus welgemoed mijn bed uit om de eerste vogelexcursie, waarin het ontwaken der vogels viel te beluisteren, mee te maken. Tijdens het scheren in de badkamer hoorde ik niet alleen het vollopen van het waterreservoir van het toilet maar tevens het geluid van veel meer water, echter buiten het huis. Om kort te blijven het regende niet, het stortte. Excursie in het water gevallen was mijn eerste reactie.

Omdat ik echter nog niet zoveel afweet van de instelling van de andere vogelliefhebbers belde ik Arno op. Nadat de telefoon vijf maal ons overgegaan bleek mijn bellen als wekker te hebben gefungeerd bij Huize Bos. Gelukkig kon de excursie doorgang vinden volgens zijn vrouw Marian. Achteraf bleek dat zij storm en regen nauwelijks had gehoord. Voor Arno zat er echter niets anders op dan zich naar de afgesproken plaats te begeven. Vanaf het nieuwe postkantoor aan het Jach zijn we daarna met een intiem groepje van drie personen tegen de straffe wind in richting Plantage gereden. De hanen uit het park waren de eerste vogels die ons met hun gekraai verwelkomden. Nadat wij onze fietsen hadden achtergelaten merkte Arno een steenuiltje op. De roep van een Bosuil konden wij eveneens registreren. Een merel liet daarna als eerste zangvogel zijn gezang weerklinken in een bos waarin stormwind de rust en het ontwaken verstoorde. Even later zagen wij de eerder door ons gehoorde Bosuilen uit een boom geruisloos wegvliegen. Nadat wij het park in het rond waren gelopen en een Tjiftjaf en Winterkoninkje zich hadden laten horen zijn wij om half zeven huiswaarts gegaan. Hier konden we onder het genot van een kom hete thee weer aan onze dagelijkse werkzaamheden gaan denken.

Losse opmerking van de vrouw van een der deelnemers aan deze excursie gezien het weerbeeld. Als jullie inderdaad nog vogeltjes willen zien kunnen jullie beter even doorrijden naar Avifauna.

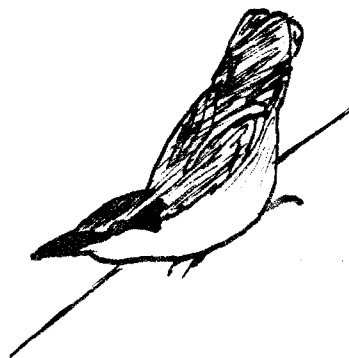

Wool Mees

Frans Waroux

Een ruggesteuntje:

- = zekere broedvogel.
 + = mogelijke broedvogel.
 0 = waarschijnlijke broedvogel.

dodaar +	steenuil -	grote karekiet +
fuut -	bosuul -	kl karekiet -
blauwe reiger +	ransuil -	bosrietzanger -
woudaapje +	gierzwaluw -	spotvogel -
roerdomp 0	grote bonte specht -	zwartkop -
knobbelzwaan -	kleine bonte specht 0	tuinfluiter -
wilde eend -	veldleeuwerik -	grasmus -
zomertaling -	boerenzwaluw -	braamsluiper -
slobeend -	huiszwaluw -	fitis -
tafeleend +	oeverzwaluw -	tjiftjaf -
kuifeend -	wielewaal -	fluiter 0
boomvalk +	zwarte kraai -	gr.vliegenvanger -
torenvalk -	roek -	b.vliegenvanger +
patrijs -	kauw -	heggemus -
kwartel +	ekster -	graspieper -
fazant -	gaai -	boompieper -
waterral -	koolmees -	witte kwikstaart -
kwartelkoning +	pimpelmees -	gele kwikstaart -
klein waterhoen +	glanskop +	spreeuw -
kleinst waterhoen +	matkop -	huismus -
porseleinhoen +	staartmees +	ringmus -
waterhoen -	boomklever -	groenling -
meerkoet -	boomkruiper -	putter -
scholekster -	winterkoning -	kneu -
kievit -	roodborst -	goudvink +
kleine plevier +	nachtegaal 0	vink -
grutto -	blauwborst +	geelgors -
tureluur -	zwarte roodstaart -	rietgors -
watersnip -	gekraagde roodstaart -	
zwarte stern -	paapje -	
holenduif -	roodborsttapuit -	
houtduif -	merel -	
tortelduif -	zanglijster -	
turkse tortel -	grote lijster -	
koekoek -	sprinkhaanrietzanger -	
kerkuil 0	snor -	

*Succes met de
 inventarisatie
 Chris Kalden.*

Verslag excursie vogelwerkgroep op 29 maart 1975.

Vol goede moed vertrokken wij om 5.30 uur met dertien man o.l.v. Gerard en Arno naar de Plantage.

Al van verre konden we het winterkoninkje horen, tijdens de korte wandeling zagen we er nog vier. Opmerkelijk was de baltsvlucht van de houtduiven en het hoge gezang van de roodborstjes. Het tweedelig gezang van de merel (tjuu wiet-wiet wiet) was een mooie vergelijking met dat van het winterkoninkje. Meneer de zanglijster mengde zich met zijn wiet-tuu, wiet-tuu ook in het gezang van de vogels. Toen we de Plantage uit wilden gaan hoorden we de typisch verschillende geluiden van de koolmees. In de boomgaard naast het park bevonden zich een Torenvalk en een Grote Lijster.

Over de Lekdijk Oost ging de tocht verder richting Everdingen. Een Heggemus liet onderweg zijn gezang horen. Net voorbij het spoorwegviaduct zat een Roodborsttapuit op een hoogspanningskabel, volgens Arno zat hij hier vaker en op precies dezelfde plaats.

In de uiterwaarden zagen we een paar Grutto's, een Fuut en een Tureluur rustig rondstappend bij een kleine plas. De eeuwig aanwezige vogels Torenvalk en Blauwe Reiger werden ook weer opgemerkt.

Vervolgens ging het naar Fort Werk in het Spel, waar we even flink de benen konden strekken, het was er zeer de moeite waard. In de fortgracht vier Smienten, een paar Slobeenden, een paar Wintertalingen, twee paar Meerkoeten, een paar Boomkruipers, een paar Tureluurs, twee paar Futen en twee Heggemussen. In de uiterwaard werd door de groep ijverig getureluurd en er werden 5 Rietgorzen opgemerkt, vervolgens in de boomgaard een Vink en aan de andere kant van de dijk een Witte Kwikstaart en vijf paar Wilde Eenden.

Op een tak van een boom in Fort Everdingen ontdekten we een Torenvalk, welke door de mooie achtergrond (wazige maan) geknipt was voor een foto. De vogelkundigen hoorden enig geroffel, het typisch geluid van een Specht, daar dit geluid niet aanhield, was het niet zeker of we nu met een Groene Specht te doen hadden of met de baltsroep van een Torenvalk. Tussen de kribben aan de Lek waren maar liefst veertien Smienten, via een kleine prikkeldraadversperring (natuurlijk voor ons geplaatst) liepen we achter het fort weer naar de dijk, twee Koperwieken kruisten ons pad.

In de rietplassen langs de noordweg bleek een paartje Tafeleenden te zitten samen met een paar Wilde Eenden, in het riet en in de struiken zaten een Zanglijster, een Heggemus en een Rietgors.

Johan en Hans v.d. Berg ontdekten in het fort 3 Holenduiven wat zeer verrassend was, verder bleken er in het Fort nog een Matkop, een paar Wilde Eenden en een paar Futen te zijn. De Futen waren reeds met het bouwen van hun nest begonnen.

Vervolgens ging de tocht via de Breedsteeg en het Stokviswegje naar een populierenbosje aan het eind van laatst genoemde weg. In en rond dit bos hadden we veel succes: één Ransuil, 1 paar Wilde Eenden, 1 paar Fazanten, een Winterkoninkje, een Koolmees, twee Blauwe Reigers, een Torenvalk, een leeuwerik en een Tureluur. Na enige gewaagde sprongen over sloten door jong en oud (waarbij jong zich verkeek op de leiding) reden we verder naar de zandput van Hussen. Onderweg was er een leuk baltstafreel van twee Witte Kwikstaarten.

In en rond de put was vogelleven: een Dodaar, een Fuut, vijf Tafeleenden (vier mannetjes en een vrouwtje), drieëntwintig watersnippen en 6 soepganzen (!) Ja, en er gaat geen excursie voorbij of er is wel een heftige discussie, ditmaal over een roofvogel (kenmerken: snelle glijvlucht, grijze bovenkant, lichte onderkant, zwarte vleugelpunten en een lange staart): boven Rietveldseweg. Volgens Gerard en Johan een Buizerd, volgens Hans en Arno en de schrijver dezes een Wespendif of een Kiekendif. Vervolgens doken we via de Daam van Dijkweg, waar we een Roodborstje, een Rietgors en twee Blauwe Reigers zagen het Culemborgse Veld in. Hier werden in en om een griend zes Blauwe Reigers, twee Grutto's, vijf Fazanten, een Grote Bonte Specht en een Veldleeuwerik opgemerkt. Nog te vermelden valt dat:

- a. Een schaap met twee lammetjes, angstig door onze aanwezigheid, zich uit de voeten maakte waarbij een lammetje het record verspringen verbrak door over een ruim twee meter brede sloot te springen.
- b. Vier reeën (twee man en twee vrouw) vlak voor de neus van Arno wegvluchten.
- c. Een jachttopziener, dit tafreel gadeslaand ons ernstig vermaande over onze voettocht langs het griend, weiland en populierenbos, daar wij broedende eenden zouden verstoren. (alsof een schot van hem dit niet doet!!!) Hij vertelde ons over zijn werk, maar zei o.a. dat voor hem alle roofvogels sperwers waren (daar valt over te praten!)

Tevreden over deze zeer geslaagde tocht en het werkelijk schitterende weer keerden we met een groot verlangen naar een bakkie koffie huiswaarts.

Dave Schmitt.

Excursie Marienwaard 31 maart 1975. 05.00 tot 09.00 uur.

1. Iets over de geschiedenis van Marienwaard

De geschiedenis van het landgoed Marienwaard gaat terug tot in de vroege middeleeuwen. Al in de tijd van Karel de Grote waren de tamelijk hoog gelegen gronden op de oever van de rivier de Linge, toen nog Lake genaamd, in cultuur. Deze Linge was in de Middeleeuwen van grote betekenis voor het scheepvaartverkeer en daarmee ook voor de welvaart van de op de oevers gelegen nederzettingen. Aanvankelijk waren in dit natte riviereengebied tussen Rijn en Waal vrijwel geen landwegen aanwezig en was men voor alle vervoer aangewezen op de natuurlijke waterwegen.

In het begin van de 12e eeuw, tussen 1108 en 1128, werd, op de plaats waar nu het landhuis Marienwaard staat, een abdij gebouwd. Stichter van de abdij was Herman, Graaf van Kuyk, aan wie de gronden in die tijd toebehoorden. Volgens de overlevering wilde hij hiermee een verzoening tot stand brengen met Graaf Dirk VI van Holland vanwege de moord op Graaf Floris I van Holland tot Nederhemert.

De abdij werd zowel door Graaf Herman als ook door vele bevriende Graven en Bisschoppen rijkelijk van goederen en landerijen voorzien. De abdij had ,,rijkelijk 2857 morgen lands, behalve dagelijksche of lage jurisdictie, vrije jacht, eene menigte bouwhoeven, tienden, erftienden, erfpachten en venten; De morgentallen of Landerijen waren gelegen, zoo in de polder of district Marienwaard, als die van Beesd, Enspijk, Rumpt, Deijl, Geldermalsen, Meteren, Hello, Ravenswaaij, Culemborg, Buren, Nijmegen en Cuyk, waaruit men zien kan, hoe aanzienlijk en rijk van inkomsten deze zoo zeer vermaarde Abdij is geweest''.

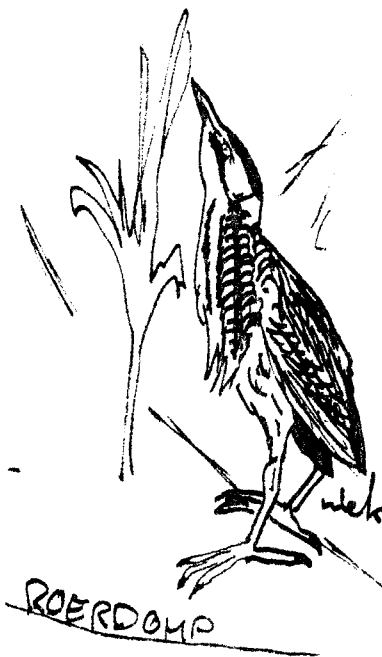
Aldus de Kronijk van de Abdij Marienwaard.

De monniken van het klooster behoorden tot de orde der Premonstratensers of Norbertijnen, die zich voornamelijk bezig hielden met de prediking van de Roomse leer. Daarnaast hebben zij een belangrijke bijdrage geleverd tot de bewoonbaarheid en de landbouwkundige ontwikkeling van hun grondgebied. Door het aanleggen van dijken en wegen en door het graven van vaarwegen en ontwateringssystemen hebben zij vorm gegeven aan het oude cultuurland chap zoals dat thans nog nagenoeg ongeschonden langs de Linge herkenbaar is.

De Bisschops graaf, waarschijnlijk gegraven rond het begin van de 14e eeuw, heeft eeuwenlang als belangrijke vaarweg gefungeerd tussen Culemborg en de abdij Marienwaard. In tijden van onraad konden de Abt en zijn monniken via een (nog steeds bestaande) onderaardse gang het haventje aan de Linge bereiken en vandaar via de Bisschops graaf naar Culemborg uitwijken. Vooral in de 15e en 16e eeuw werd de abdij veelvuldig belaagd door oorlogszuchtige Bisschopelijke benden, brandstichtende en plunderende Hollandse huursoldaten en aader rondtrekkend vijandig gespuis. In de tweede helft van de 17e eeuw raakte de abdij zozeer in verval dat de monniken genoodzaakt waren hun verblijf na ongeveer 550 jaren te beëindigen. Ze verlieten Marienwaard voorgoed in 1675. Op 23

oktober 1734 verkoopt het Kwartier van

Nijmegen, dat krachtens een acte van 1583 de gronden van Marienwaard als een Hooge en Vrije Heerlijkheid had verworven, het landgoed voorzover het zich onder het Kwartier bevindt, met de Heerlijkheid Vuren en Dalem voor 247.000 gulden aan Otto Roeleman Frederik, Graaf van Bijlandt, Abtenaar van het Ambt tussen Maas en Waal, een der voorouders van de huidige eigenaar Baron Van Verschuer.

Rond 1750 begint men met de bouw van het nieuwe landhuis, op de fundamenten van de oude abdij. Alleen de eetzaal of refectorium (refter), die zich in de gewelven van de abdij bevond, herinnert nog aan het oude klooster.

Uit een tekening van 1775 blijkt dat het landgoed sinds die tijd vrijwel geen veranderingen in bodemgebruik of in oppervlakte heeft ondergaan. De meeste lanen, voorzover naderhand niet opnieuw ingeplant, zijn evenals de geboomten in de direkte omgeving van het landhuis, van zeer oude datum. Helaas moesten de mooiste lanen van eeuwenoude notebomen, in 's lands belang (voor het maken van geweerkolven) tijdens de eerste wereldoorlog worden omgehakt; dit ondanks hevig verzet, tot in de ministerraad toe, van de toenmalige eigenares.

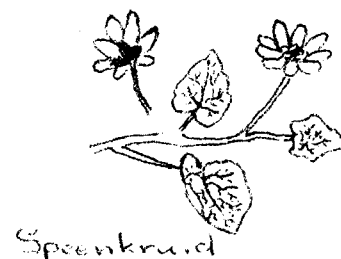
Het bos ten oosten van het huidige landhuis ontbreekt op de kaart van 1775 en moet dus naderhand zijn ingeplant.

2. Bos van Marienweerd.

Ondanks de betrekkelijk jonge leeftijd is dit bos te beschouwen als een voorbeeld van een goed ontwikkeld Iepenrijk Eiken-Essenbos. Dit is een bostype dat in Nederland vrij zeldzaam is omdat het voorkomt op een rijke bodem die men vanwege de hoge opbrengsten meest als bouwland in gebruik heeft. De belangrijkste houtsoorten in dit gemengde loofbos zijn:

Iep,
Zomereik,
Gewone esdoorn,
Gewone es,
en Beuk.

In de zeer goed ontwikkelde boomlaag treft men bijna geen oude iepenbomen meer aan, omdat men deze bomen in het verleden reeds vanwege hun zeer grote omvang en hun goede houtkwaliteit heeft weggehaald. De struiklaag, die vooral langs de rand erg soortenrijk is, bestaat onder andere uit Meidoorn, Rode kornoelje, Iep, Gewone Vlier, Vogelkers, Gelderse roos en Klimop. Opvallend is de sterke verbreiding van het Speenkruid, dat verreweg het grootste deel van de oppervlakte in beslag neemt. Deze massale overheersing van het Speenkruid bevestigt de betrekkelijk geringe ouderdom van het bos en het vroegere agrarische bodemgebruik ter plaatse. Door het ontbreken van een sterke concurrentie van andere soorten heeft het Speenkruid zich snel kunnen vestigen en kon zich, als typisch voorjaarssoort, gemakkelijk handhaven onder de schaduw van het opgroeiende loofbos. Andere soorten die, veel minder talrijk, werden aangetroffen zijn: Kraailoek, Gewoon nagelkruid, Kropaar, Bereklauw, Sneeuwkllokje en Grote brandnetel.

Speenkruid

In verband met het zeer vroege tijdstip in het voorjaar, waarop de excursie werd gehouden, was het nog niet mogelijk om een meer volledig beeld te krijgen van de rijkdom aan plantensoorten op Marienwaerd. Het is wenselijk om voor dit doel de excursie in de tweede helft van mei nog eens te herhalen.

3. Vogels.

Marienwaerd vormt een aantrekkelijk biotoop voor vele vogelsoorten. De zeer grote verscheidenheid aan milieutypen en de zeer gevarieerde vormen van bodemgebruik, zoals bouwland, weiland, loofbos, essenhakhout, griend, lanen, drasland, water etc, bieden aan vele soorten goede broed- en of fourageergelegenheid.

In het bos: Grote bonte specht, tjiftjaf, merel, zanglijster en koolmees.

In de Linge: een Futen paar, wilde eend en meerkoet.

Onderweg: Bosuil, Blauwe reigers, Scholeksters en grutto.

N.B. 1540 Peter van Zuylen, Abt van Marienweerd.
 1566 Willem van Zuylen van Nijeveld, Drost van Culemborg.
 1975 Gerard van Zuylen, Excursieleider van Culemborg tot Marienweerd.

Culemborg,
 6 april 1975

A.L.J. Wijnhoven.

Een tweede excursie verslag op 31 maart 1975 naar Marienwaard.

Het was nog donker toen we deze keer om kwart voor vijf vertrokken vanaf het Jach. Met 15 personen fietsten we door het nog in alle rust sluimerende dorp. Het vroom een paar graden, maar dat mocht het enthousiasme niet drukken. Bij het verlaten van de stad hoorden we de eerste Merel reeds zingen. Bij de eendenkooi „de woerd” probeerden we de bosuil te lokken maar deze liet zich niet verleiden. Bij Marienwaard aangekomen bemerkten we dat we Leo en Paul in het donker kwijt geraakt waren. Later bleek dat ze pech hadden gehad met de fiets en een heel avontuur hadden beleefd waarvan de waarheid van hun gezicht straalde. Het landgoed heeft een lange geschiedenis achter de rug, waarvan Naud Wijnhoven ons ter plaatse iets vertelde, en voor diegene die er niet bij waren, nog eens in bovenstaand artikel uit de doeken heeft gedaan.

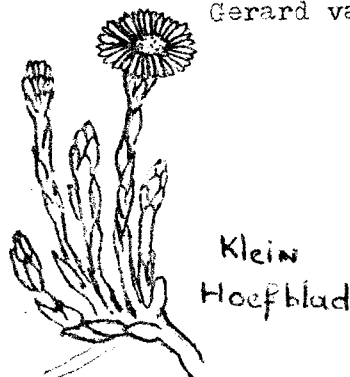

In de mengelmoes van geluiden probeerden we de verschillende vogels te herkennen. De winterkoning met zijn specifieke zang liet zich van dichtbij zien en horen. Het geroffel van de grote bonte specht trok onze aandacht. Na lang speurwerk vonden we zijn geliefde roffeljek. Hij zoekt hier voor altijd een dode boontak uit zodat het geluid goed weerklinkt. Hiermee lokt hij zijn geliefde en geeft daarmee zijn territorium aan. In totaal hebben we er 5 gezien en gehoord.

Uit de vegetatie viel volgens Naud op te merken dat het bos nog niet zo oud was, toch altijd nog een 200 jaar. De grond was overwoekerd door speenkruid wat in een later stadium weer verdwijnt en plaats maakt voor meer specifieke bosbegroeiing. Aan de Linge, die het bos aan de zuidkant begrenst, lieten we ons door het voorjaarszonnetje een beetje opwarmen. Een paartje futen liet zich eerst nog door ons bewonderen, waarna we richting fietsen liepen.

Onderweg nog waarnemend de roodborst, heggemus, koolmees, pimpelmees, boomklever, Kievit en grutto. De terugweg ging langs het bijzonder mooie landschap van de Linge, wat een mooi besluit was van deze koude maar zeker geslaagde vroege vogel excursie.

Gerard van Zuylen.

Klein
 Hoefblad

Verslag excursie jeugdgroep op 20-4-75.

Om twee uur vertrokken wij (Gerars, Hans, Jils, Marian, Hans, Mario en Arno) vanaf het Jach richting beusichemse dijk (via de Lange Dreef). Onderweg konden we reeds genieten van de zang van merel, fitis, tjiftjaf en het winterkoninkje. Bij de dijk aangekomen, stapten we van de fiets en liepen door de uiterwaard richting afgraving. Hier zagen we al gauw enkele boerenzwaluwen vliegen, zodat de zomer nu toch echt zijn intrede heeft gedaan (hopen we). In de uiterwaard zagen we uiteraard weer een steenuil zitten, verder zongen er de veldleeuweriken en graspiepers volop. De kieviten waren druk doende om al die indringers van hun territorium te verjagen. Bij de afgraving vonden we een dode meeuw en een dode wintertaling, hier bleek dat we de plastic zak vergeten waren, zodat we ze niet mee konden nemen voor Bert.

(iets waar volgende excursies wel aan gedacht moet worden)

Bij het begin van de afgraving zagen we; winterkoninkjes, tjiftjaf, 1 paar eksters, gekraagde roodstaart, 1 paar merels, 1 paar ringmussen en iedereen kon de heggemus zittende op een paaltje in de zon bewonderen. Vandaar fietsten we richting Beusichem, in een plasje links van de dijk zagen we zowaar 2 zwarte ruiters, 2 tureluurs, 1 paar Slobeenden en 1 paar Zomertalingen. Hier nam Marian afscheid van ons, om aan de dagelijkse kost te beginnen. De rest fietste verder langs de dijk, waarbij iedereen volop de diverse zangvogels kon bestuderen.

In Beusichem aangekomen, hebben we eerst een zakje frites genomen, om zo aangesterkt de tocht te kunnen volbrengen. In Beusichem zijn we nog even naar het toekomstig recreatieobject gaan kijken. Hierna besloten we richting Culemborg te fietsen, waar een fijne excursie eindigde.

Arno Bos.

GEEF JE SNEL OP ALS JE MEE
WILT NAAR
VERASSELT

Waarnemingenlijst:

- Torenvalk: 3 april- Fort Werk in het Spoel (J.v.d.Warenburg)
19-4-75: 1 paartje in de Plantage te Culemborg (A.Bos)
- Zwarte Wouw: 6-3-75: 1 zittend en overvliegend centrum Culemborg(M.Bos)
- Steenuil: 18-4-75: Diefdijk(vlak voor de grote weg) (H.v.d.Warenburg)
12-4-75: Korte Hoeven(Achtersteeg) (J.v.d.Warenburg)
18-4-75: Prijsseweg(geknotte wilgen) (H.v.d.Warenburg)
- Zwarte Roodstaart: 17-4-75: dak van huis aan de Ereprijs-Gem.Culemborg.
(Jacques en Annelies Oonincx) zingend.
- Tjiftjaf: 2-3-75: de Hond te Culemborg, zingend.(L.v.d.Kooy en P.A.M.v.d.Kooy)
- Boerenzwaluw: 12-4-75: 3 ex in de Weidsteeg te Culemborg.(Frans Waroux e.a.)
- Huiszwaluw: 9-4-75: vliegend, industrieterrein Culemborg.(L.v.d.Kooy)
- Klapekster: 10-11-74: polder Gem.Buren. (L.v.d.Kooy en R.A.M.v.d.Kooy-v Hees)
15-4-75: Leidsche Hoeven.(M.Kalden en Chris Kalden)
13-4-75: Regulieren bij de Straatweg (R.v.Brenk en Chris Kalden)
- Witgatje: 12-4-75: Gem.Beesd.over de Graaf (hele excursie 12-4-75)
- Roodborsttapuit: 21-11-74: Gem.Culemborg aan de Voorkoop(L.v.d.Kooy)
- Purperreiger: Gem:Schoonrewoerd. 12-4-75. bij de Waaij.(hele excursie)
- Bosuil: 19-4-75: opvliegend uit nestgat bij de plantage (A.Bos)

Gegevens voor de waarnemingenlijst graag regelmatig doorsturen naar Arno Bos.

.....

Inventarisatie toekomstig recreatieobject te Beusichem.

Op verzoek van Jan Koedam, directeur van het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal worden de gronden van het toekomstig recreatieobject Beusichem bekeken door de Natuur- en Vogelwacht Culemborg.

Er is een werkgroep samengesteld, die tot doel heeft het gebied te inventariseren, en een aantal educatieve mogelijkheden te bekijken, die in dit gebied kunnen plaatsvinden. De werkgroep die ongeveer een middag per maand bijeenkomt bestaat uit:

Jan Koedam, directeur van het recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal.
Piet Steltman, directeur van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie.
Frans Blanckenborg, namens de werkgroep voor milieubeheer Noord-West Betuwe.
Arno Bos, namens de Natuur- en Vogelwacht Culemborg.
en nog iemand van het I.V.N. waarvan ik de naam kwijt ben.

Zondag 20 april zal er een eerste excursie van de Natuur- en Vogelwacht worden gehouden onder leiding van Gerard van Zuylen en Arno Bos.